

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLO JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

TOLLHEGYEN.

(Gyufás históriák.)

— márc. 9.

(Az elszórt gyufa.) A kormánynak az a legujabb terve, hogy az egyesült ellenzéki pártok vezérlő bizottságát — feloszlatja. Azt hiszi, hogy ha nem működik együtt, hanem tagjai szétszóródnak az országban, akkor könnyebb lesz a nemzetnek az ő befolyásuk alól való kivonása. Pedig ennek a fel fogásnak helytelenségét megmagyarázhatná Fehérváry báró urnak — a saját mellényzsebe. Ha ugyan ott tartja a gyufatartóját. Jól tudja, hogy a skatulyában együtt levő gyufa ritkán gyul meg önmagától. Ha meg is gyulna, legföljebb egy helyen támadna belőle tüzvész, ott pedig könnyen eloltható. De ha a gyufát szerteszét szórják, annyi helyen támadhat belőle veszedelem, a hány helyre esett a gyufa. Az ország tele van az abszolutizmus robbanó-anyagával, ki bálná, ki olthatná el, ha az önkényuralom épülete egyszerre száz meg száz helyen gyuladna ki?

(Az elfogyott gyufa.) A vadak kezei közé került az egyszeri utazó. Megtámadói tűzimádók voltak, de tüzet rakni csakis a fadarabok összedörzsölésének kezdetleges módjával tudtak. Már-már a bográcsba került emberünk, a midőn észébe jutott, hogy van még a zsebében egy skatulya gyufa. Elpercentette az egyiket, mire a vadak imádatlalt borultak az ember lába elé. Mindennap leatarták mészárolni, mindennap megmentette egy egy szál gyufája. — Végezetül a gyufa elfogyott, a szerencsétlen ember pedig nyársra,

bográcsba került. Ez az abszolút kormány-rendszerek története, a melyeknek — a nemzeti erőforrások rendelkezésükre nem állván — előbb utóbb elfogyasztják gyufáikat, magának pedig a megsemmisülés válik osztályrészévé.

(Az elárult gyufagyártás.) Még egy utazó került a tűzimádó emberevők kezébe. Az ő életét is a gyufa csodája tartotta meg. A felvilágosodás embere volt, ennőfogva nem kívánt többé visszaélni az emberek hiszékenységével, azért — gyufakészletének foytával — összehívta a vadak főnökeit, eladta, hogy csodák nincsenek a világon, a gyufa sem az. Imé, megmutatja, hogy kell a gyufát gyártani a legegyszerűbb módon és eszközökkel, a szükséges anyag felhasználásával. Mindjárt hozzá is látott a gyufák gyártásához. Az emberek csak hallgatták, nézték és tüstént kiábrándultak a boszorkánymesternek vélt vigééből. A gyufagyártást eltanulták, az első csomagot a nagy felvilágosító máglyájának a meggyújtására használták fel. Bánffy Dezső báró urat senki sem mondhatná nagy humanistának, de miután ő is elárulta (no no! nem kell az „árulás“ szót félreérteni!) hogy készíti a gyufáit, hát máglyára került és épp most lakmározzák fel az — ember-evők!

(A gyufa feltalálója.) A gyufát magyar ember találta fel, de osztrák gazdagodott meg belőle. Éppen az a most folyó nemzetküzdalem célja, hogy a mit a magyar ember feltalál, annak ezentul magyar vegye hasznát. Találja fel végre a magyar ember önmagát. Irinyi gyufájának világacál lássa

tisztán a saját helyzetét és el jő annak ideje, a mikor az osztrák nem gazdagszik meg a magyar gyufájából, legföljebb prűszköl a szagától és a körmeit égeti meg vele.

(A gyufa és lelkesedés) Győzni fog a magyarok ügye, ha lelkesedése nem lesz vékony lángocska, a melyet egy-egy gyufácska képvisel és a melyből tüzet kell elpercenteni, míg valamire való tüzet gyujthat vele. A lélekben olyan tüzet gyujtsunk egyetlen gyufával, a melynek lángja egész világokat ragyog be, tüze pedig jótékony melegével évszázadokra hasson el!

Az önzetlenség hiánya.

— márc. 9.

Még mindig a rideg, önző anyag-elviség, a lelketlen materializmus korát éljük, melynek szelleme tagad minden nemeset, szentet, magasztosat. Ez a szellem már nálunk is bevette magát a közéletbe és sokoldalú érdekszálaival, politikai, közigazgatási, gazdasági, szociális és kulturális törekvéseivel egészen átszötte még a mindennapi életet is. E korszellem romboló irányzata egész társadalmi osztályokból ölte ki a hazaszeretetet, a hazafiasságot; a honpolgárból kozmopolitát csinált, az alsóbb rétegeket pedig átgurta az internacionálé hazátlan követőivé. A magyar nemzet közel négy évtizedes tespedése is e korszellem gyászos érvényesülésének a következménye.

Színházban.

A színpadon sötét, modern kép:
Hazugság, büvös szenvedély
Él és viharzik szóban, tettben...
A néző lelke felve retten
S egy-egy sohaj remegve kél...

Figyelek én is, mint a többi.
A dráma tépi lelkemet...!
De most szemem két szemre téved,
Édes gyönyörrel nézlek téged,
És mindent, mindent feledek!

Szívem könnyü, arcom szelid lesz;
A dráma, érzem, messze van...
A látott bűnök, szenvedélyek,
A légbé szállnak, elenyésznek —
Ha látlak tisztán, boldogan!

Szunyogh Barna.

A „Pester Lloyd.”

Írta: Gáspár Imre.

A „Pester Lloyd” című lap ma sürűen szerepel. Ebben a lapban egymást érik a most folyó törvénytelen magasztaló, a törvény

valódi szellemét félremagyarázó, ugynevezett tanulmányok. Igazán szükségét érezzük annak, hogy a hazafiatlan német lappal kissé foglalkozzunk!

Érdekes először is azt a kérdést szőnyegre fordítanunk, hogy vajon szükségesek e Magyarországon a német nyelven szerkesztett és írott hírlapok? Miután a magyar nyelv oktatását kötelezővé tevő törvénnyel mintegy harminc esztendő várunk, azt kell a kérdésre felelnünk, hogy egyelőre csakugyan szükségesek a magyarországi német lapok. Egész vidékeknek anyanyelve a német, sőt a nagy mértékben folyó bevándorlás korlátlanlansága is csupa oly elemekkel szaporítja hazánk lakosságát, amelynek jargonja leginkább a német idiómával hajazik. Budapesten is vigan éli világát a zengzetes germán nyelv, a kaszárnyákban pedig még a függetlenségi eszme, vagy a hadsereg szellemének magyar voltát követelő nemzeti akarat diadalmos előnyomulásáról sem értesül-nének, ha e német lapok áldásában nem részesül-nének. Csakhogy az lenne a német sajtó jogosultságának a legfőbb előfeltétele, hogy ez a német nyelv magyar szellemet, magyar nemzeti érzést, magyar hazafias gondolkodást közvetítene. Így aztán német lé-tére sem a germanizációnak, hanem a ma-gyar szellem megerősödésének válnának elő-segitőivé. Csakhogy nagyon nagy zavarba

jönnénk, ha valaki azt követelné tőlünk, hogy mutassuk hát fel azt az embert, akit a magyarországi német sajtó tett magyarabbá, amely magyar volt azelőtt? A német sajtó, nem is beszélve a saász lapokról — egyes vidéki lapokat kivéve — bizony nagyon távol áll a magyarságtól.

A „Pester Lloyd,” a hazai német lapok legtekintélyesebbje, kedvenc lapja a pénz embereinek, egyes mágnásoknak, sőt a katolikus klerusnak és mindeddig az összes kormányoknak is, azzal a tréfás indokolással támogatja létjogát, hogy ő Európa és szerény Ázsiának közt adja a becsületet közvetítő szerepét. A magyarországi áramlatokról nyujt országnak-világnak tájékoztatást, megősmerteti kulturánk, fejlődésünk fokozatával a kíváncsi művelt Nyugatot. Hogy mekkora sikerrel teljesíti feladatát, kitűnik abból a sajnálatos tudatlanságból, amelyben eme művelt Nyugat ezredéves alkotmányunkkal szemben leledzik. A franciák, angolok, olaszok és például a törökök vagy Amerika sem mutat e tekintetben valami különös előhaladást, részint azért, mert ezen nemes nemzetek nem igen beszélnek németül, részint azon okból mert a „Pester Lloyd” többnyire Bécsben veszi a magyar állapotok megvilágítására szánt reflektorait. Ma már vagy ötven esztendő a derék „Pester Lloyd,” h nem azért százat mernénk tenni egy ellen, hogy Ap-

Éppen javában pusztított ez az irányzat, midőn a nemzeti küzdelem hajnalhasadásában megnyilatkozott szellem felrázta mély lathergiájából a magyart. Ekkor azok a sötét elemek visszabujtak oduikba és a küzdőtérre léptek azok, kik nemzeti életünk kialakítását irták fel zászlóikra. De meg is lett az eredmény. A nemzeti érzés erősödött, hatalmasságakat hajtott. — Tisztult a salaktól a közélet. Fokozódott a nemzeti öntudat. Az igaz érzésből fakadó hazaszeretet, az önzetlen, tiszta hazafiság jegyében indult meg a magyar nemzet e dicső, vérnélküli küzdelme. Lerántotta a leplet sok hazugságról és szétverte azok tömegét, kiket bűnös jelszavak varázslata alatt és egyéni érdekeik kielégítése révén tartott együtt a hatalom. Szétválasztotta a jókat a rossztól. Pellengérré állította azokat, kik hitvány anyagiakért eladták magukat idegen érdekek kengyelfutóinak, szolgálóinak. És sajnos, de alkotmányunk, hazánk ellenségeinek mindig könnyű volt dolguk, mert mindig találtak embereket, kik a koncot többre becstülték a hazánál, kik feltétlenül odadobták magukat annak a hatalomnak, mely hallani sem akar egy egész nemzet jogos kívánalmairól, mely bünt-büntre tetézve rabolta el tőlünk azt, a mi nekünk legszentebb, legbecesebb, melynek épségéért ezer esztendő annyi nehéz és kemény harcra végig küzdünk — az alkotmányt. Bezzeg ha nem akadt volna mindig magyar születésű ember, ki a nemzetrontó törekvések szolgálatába szegődött, mily más volna történelmünk.

De hitvány jellemek, idegen érdekeket szolgáló önző lelkek folyton szerepeltek a nemzet különböző küzdelmeiben. Ez volt mindig a magyarság átka és ez az oka a mostani harc meddőségének is.

El is veszik méltó büntetésüket e gyászmagyarok már most is, a folytonos megpróbáltatások e súlyos perceiben. Az egész nemzet megvetése kíséri őket árnyként minden utjokon. Undor-

ral fordul el minden jóra való magyar ember a lelketlen, rideg önzés e busképű megtestesítőitől . . .

A hosszú küzdelem szomorú tünetei közé kell soroznunk azt is, hogy a nemzeti védelem táborában is lépten nyomon tapasztalhatunk nem csekély fokú önzést és kishitúséget. Sokan nem értik, vagy nem akarják megérteni és követni azt az igazságot, hogy a szabadság, a jólét áldozatot, erőfeszítést és teljes önzetlenséget követel. Aldozni lehet, sőt kell a nemzet szent ügyéért. Szolgálja ezt kiki tehetsége, módja szerint; a költő lantjával, az író tollával, a szegény éppugy, mint a gazdag; a kunyhók lakója éppugy, mint a fényes paloták birtokosai, az egyik rajongásával, a másik pénzével, hitelével; ha kell, szóval, ha kell, tettel. — De azt kell tapasztalnunk, mintha az áldozatkészség kihalt volna a magasabb társadalmi osztályokból. Sokaknál úgy látszik, mintha a hazafiság csak a zsebig tartana és ott már megszűnne minden. Hogy ez így van, nem kell bizonyosságért, például messze mennünk. Itt vannak a szomorú bizonyosságok közvetlen közelünkben.

A történelem ismeri ezt a jelenséget. 1747-ben az akkori háborúhoz szükséges kenyeret, szénát, zabot a megyék tartoztak az átvonuló insurgeneknek kiszolgáltatni, a minnek csak kénytelen-kelletlen, nagy immel-ámmal tettek eleget, dacára a pozsonyi rendek „életünket és vérünket“ felkiáltásban kijegecesedő lelkesedésnek. Ekkor született az említett felkiáltás paródiája — vagyis ez: „Életet és vért, de zabot nem.“

Minden hasonlat sántít. De ez már csak azért is megállhat a lábán, mert mostanság is a lelkesedés, a hazaszeretet sokaknál csak addig terjed, míg az anyagi áldozatba nem kerül és az egyéntől önfeláldozást nem kíván.

Nem szabad visszariadnunk az áldozatoktól. Hisz a kishitúség, a hazudozás, a taktikázás, talán a részleges leszerelés könnyen annak a látszatát

keltheti fel, mintha nem biznánk önmagunkban, nem remélnénk a nemzeti ügy igazságának győzelmét.

Ime feltámadt ebben az ideális, magasztos honszeretet! Tehát mért ne járulnánk továbbra is ehhez a szent forráshoz, ha szomjuhozunk. De az önzés, a kishitúség könnyen kiapaszt-hatja e forrást.

Azért ha a megtisztulás, felébredés e napjai alatt a nemzeti védelem seregében is találkozunk az önzéssel, kishitúséggel. Ne hallgassunk reá. Ne felejtjük el, hogy „mindent szabad a hazáért kockáztatnunk, de a hazát kockáztatnunk nem szabad.“

Ha ellankadunk, merítsünk a honszerelem szent forrásából és felüdülünk. Bármit is művelnek nemzetünk ellenségei, bármit is beszélnek a kishitték — az igazság győzni fog . . .

Palatinus.

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márc. 9.

A Kossuth Lajos utcai politikai korzón ma hirtelen terjedt, hogy a vezérlőbizottságot ma feloszlatták.

(Polónyi akciója.)

Polónyi Géza ma nagy akciót indított a székesfehérváros törvényhatóságának választott tisztviselői ellen, mert azok teljesítik Rudnay Béla királyi biztos rendeleteit.

(Az új ügyvivők)

Ma délelőlt nagy sürgős forgás van a miniszteriumokban: három helyen is új emberek veszik át a szerepet. *Toszt* kultusz-miniszter, *Hegedüs* pénzügyminiszter és *Pap* honvédelmi miniszter. — Ezeket a neveket ugyan soha még nem hallotta az ember és igazán nem is kell megtanulni. Most nincs miniszter, hanem közeg, akit kineveznek, mert nincs jobb, de aki csak addig is marad a helyén, míg nincs jobb, vagy míg újabb célokhoz újabb vak eszközök nem kellenek.

ponyinak a magyar alkotmány ösmertetéséről az utóbbi időkben írott angol és francia dolgozatai és külföldön tartott beszédei többet tettek e tekintetben, mint hogyha a „Pester Lloyd“ még vagy száz esztendeig folytatja mestani áldásos működését. Ami pedig a magyar kultúra ismertetését illeti . . . nos, e tekintetben meg éppen több kárt kegyeskedik okozni, mint hasznot.

Talán akkor képviselné kulturánkat, ha irodalmi rovataiban, tárcájában a magyar elme termékeit mutatná be jóra való fordításban, holott ezt nem cselekszi, sőt inkább bennünket ismert meg a német és osztrák német irodalom selejtjével, holott a külföldi nagy német lapokból rég megismerkedtünk a javával és díszesebbjével.

A bolgár alkotmányválság idejéből fennmaradt hagyomány, hogy az ott összegyűlt külföldi újságírók közül az angolok kötetlenül tudósításokat telegrafáltak haza, a franciák és a bécsi lapjaiknak vagy egy oldalra vették a „Pester Lloyd“ hasábjait, a magyar nyelvű magyar lapok pedig 50—60 sornyt. Hát bizony nagyon alárendelt helyzetet foglal el a „Pester Lloyd“ a külföldi lapok sorában, csak a magyarokkal szemben lehet fölényben, ha nem is szellemi, de mindenestre anyagi tekintetben. Ugy van valójában, hogy a „Pester Lloyd“ sem ide-

haza, sem a külföldön nem tesz szolgálatot a magyarságnak, sőt inkább ránehezedik a magyar sajtóra, ennek életerőt jöcskán felszíja, azokat pedig, akik a magyar genuszszal közösséget nem vallanak, ebben a hibájokban megerősít és erős támaszt nyújt a magyartalanságnak, a garmanizációnak. — Közveszfőyes organum a „Pester Lloyd“, a melynek lehetetlenné tételével bizony szép példáját nyujtaná hazafiasságának a lapot fentartó olvasóközönség.

Szinte sajnálatos, hogy a germán gőzkör fejlesztésének műhelybeli főnöke éppen Falk Miksa, e nagyérdemű és fényes nevű magyar publicista és államférfi. Széchenyi intímusa, az elnyomatás éveinek nemes érzésű (Fk)-ja, az akkori Deák párti publicista egyik vezető alakja vetemedett erre a dicstelen szerepre. Érdekes már az is, hogy lett Falkból német újságíró. Deák Ferenc ítélőszéke elé került annak kérdése, hogy — az emancipáció létrejötté után — ki legyen a zsidók közül a Lipótváros képviselője? Mert ezt a mandátumot 1868 óta — amint látszik — egyszerre s mindenkorra zsidónak szánták. Wahrmann Mór és Falk Miksa között kellett választani, a haza bölcsé Wahrmannnak szánta, akitől a parlamentben nem éppen nagy számmal található pénzügyi kapacitások sorának szaporítását várhatta. Ez a dolog szörnyen elkeserítette Falk urat. —

Érzékeny nyilatkozatot bocsátott közre, aiban elbucszott mindenféle magyar publicisztikai munkálkodástól, aztán Coriolánként átváltott a volcusokhoz és átvette a „Pester Lloyd“ szerkesztését.

Hát — jól van. Kit kit saját elhatározásai vezérelnek. Csak az volt a nagy baj, hogy a „Pester Lloyd“-on sokszor estek meg olyan aktualitások, aminők éppen mert terjedt izgatottságban különösen a függetlenségi pártot. Bámulatos, hogy ez a kiváló író mily gondatlan öre, mily gyöngye fékezője saját és munkástársai lobbanékony telaperamentumának! Özönével követik el a legvestagabb, néha valóban botránys és vérlázító tapintatlanságokat. Falk ur írta a véderővita alkalmával néhai való, de akkor még hatalmas teljének örvendő Albrecht főhercegről, hogy: „poltern kann er, aber schaden nicht.“ (Dörömbözni tud, de nem árthat.) Hallatlan vakmerőség a Tisza Kálmán intim lapjától, melten a delegáció állandó külügyi előadójának a neve díszleg! Már már Falknak a szélsőbalra való átköltözését várta a világ, amikor egy szép este a generális kopogtatott a pártkörnek a „Pester Lloyd“ redakciójába vezető ajtócskáján, amire tüstént megiródott — a leghatározottabb visszahívás. Ugyanigy járt Falk a Janszky féle botrán idején báró Edelsheim-Gyulaival. Kegyetlenül lepoeszkondizta a vitéz „Reiter Ga-

Egészen mindegy, kit rántanak erre a szolgálatra elő. És csak a humor barátai tudják kellőképpen méltányolni azokat a beszédeket, amelyeket az új „miniszterek“ hivatalelfoglalásuk alkalmával elmondanak. A előjaikról, a terveikről, a programjukról. — Hát van nekik előlük, tervük, programjuk más, mint hogy minél tovább lógjanak az ugorkafán? Csak töltsék ki azokat a blankettákat, a melyeket Bécsből küldenek a részükre!

(Fejérváry kihallgatása.)

Fejérváry bécsi audenciájának az eredményeiről eddig nem szivárgott ki más, mint hogy elhatározóba ment a vezérbizottság feloszlátása. Sokan ebből arra következtetnek, hogy mégis meglesz törvényes időben a választás. A kormány az ellenzékétől el akarja vonni az irányító fórumot is, hogy a választások hirtelen való kiírásával meglepje és készületlenül találja az országot. Arra az ellenvetésre, hogy a vezérbizottsággal nem bír, mert ha az eddigi tanácskozó helyén nem ül össze, akkor tagjai találkoznak akár-melyik magánlakáson, a kormány emberei azzal felelnek, hogy a vezérbizottság tagjainak titkos beszélgetése ellen nem tehet semmit, de ezzel az ellenzék nem is ér el semmit. A vezérbizottság dolgairól nem adhatnak hírt a lapok, mert ezeket az igazságot elkerülve és a rendőrszervezet gondoskodik arról, hogy a posta és a táviró se állhasson a koalíció vezérkarának szolgálatában. Így készülő a kormány, amely elfojtotta a beszámolókat és lehetetlenné akarja tenni a szabad szót a nemzet ítéletének a provokálására. És azt hiszi, hogy az abszolutizmus bárgyu erőszakoskodásai elérhetik az országot a jogai követelésének, az alkotmány védelmezésének útjáról.

(Kristóffy üdülésének vége)

Bizonyos sajnálkozással számolunk be a fővárosi híradás nyomán arról, hogy Kristóffy holnap hosszas tartózkodás után Abbáziából hazaérkezik és átveszi hivatala vezetését.

neral" t (lovassági tábornokot.) Ráolvasza azt a verset, amelyet József oszár írt volt váli politikába kontárkodó asszony iratára:

„Liebe Frau von Kemeter,
Mach' sie lieber Hemeter!“

(Kedves Kemeterné asszonyság, csináljon inkább ingeket.) Hát ez is szörnyű hősiesség lett volna, ha másnap nem esőrenek kardok a redőnyökben és most már igazi generális diktálta a retirádát. A megboldogult gróf Károlyi Gábort is megsértette a „Pester Lloyd“, pedig vele nem igen lehetett kukoricázni. Jött a visszaszivás, de mivel a nemes gróf nem találta kielégítőnek, jönni kellett új visszaszivásnak: sőt — ha jól emlékszünk — még újabbnak is.

A „Pester Lloyd“ ez idő szerint a magyar alkotmányvédelem letörésében segédkező kirohanásait nem vesszük valami tragikusnak, sőt: igen örvendének annak, ha a közönség ez alkalomból fontolóra venné a közleményünk elején felvetett kérdést; azt ugyanis, hogy csakugyan oly nagy szüksége van-e a magyarságnak német lapokra, ha azok szelleme hasonlít a „Pester Lloyd“ szelleméhez.

Az alkotmányvédők leszerelése.

A közgyűlési terem felnyitják.

Paktum és mentés.

(Saját tudósítónktól.)

— márc. 9.

A debreceni közvéleménynek le kell számolni azzal, hogy a város ellenállása tökéletesen le van szerelve.

Az a mód, ahogyan ezt az alkotmányvédők tették, — mindenesetre különös és csúszterü, de semmiképpen sincs hivatva arra, hogy a polgárság részéről az elismerés babérait arassa.

Az alkotmányvédő bizottság szerdai üléséről szóló tudósításunkban halvány körvonalakban tükrét adtuk annak a titkolódzásnak, — a mely a határozatot dodonai homályba burkolta. — Ez a homály nem oszlott el a mai napon sem, holott a királyi biztos átiratában a közgyűlési terem kulcsainak átadására megszabott 48 óra a délután folyamán letelt, — tehát várni lehetett a polgármesternek ide vonatkozó nyilatkozatát amely az alkotmányvédő bizottság határozatától volt függővé téve.

Kovács József polgármester kijelentette, hogy a kulcsok valamilyen módon a királyi biztos kezébe kerülnek, — egyébként pedig a „helyzet“-ben tegnap óta semmiféle változás nem állott be. — A polgármesteri kijelentés azt is tartalmazza, hogy az alkotmányvédő bizottság határozatának közlésére nem jogosították fel.

Mindez eddig száraz krónikája a tényeknek.

A jogos és feltétlenül alkalmazandó kritika ott kezdődik, hogy az alkotmányvédő bizottság titkolódzása egyenesen megsértése annak a bizalomnak, amellyel a közgyűlés őket az ellenállás szervezésére kiküldte. — Elvégre csak joga van tudni minden bizottsági tagnak, hogy milyen formában tartalmazza a leszerelést az a határozat?

Az alkotmányvédők tisztsége nem csak jogokat ölelt fel a „kizárólagos“ hazafiaságra. Kötelességeket is tartalmazott, — első sorban a nyilvános bírálat provokálására és eltűrésére, másodsorban az egyenes őszinteségre.

Milyen joga kívánhatják a t. alkotmányvédők, hogy e titkolódzás után a közvélemény szánekionálja összes határozataikat, avagy éppen ezt a leszerelést?

Lehetetlen.

Mai tudósításunk egyébként a következő:

Az alkotmányvédők határozata

Komlóssy Arthur váratlan kilépése az alkotmányvédő bizottságból sejtette azt, hogy a szerdai határozat leszerelő. Ma aztán kétségtelenül bebizonyosodott, hogy a sejtés helyes nyomokon járt.

Az előzmények ismeretéhez tartozik, hogy a királyi biztos átirata, amely szerdán délután érkezett a polgármesterhez, 48 órai időt szabott meg a közgyűlési terem kulcsainak átadására.

Mikor Kovács József polgármester tegnap hosszurra nyújtott indokolással — szertünk szükségtelenül — fejtegette a királyi biztosnak, hogy miért nem hívhatja össze ő a közgyűlést, a kulcsok átadásáról még említést sem tett, — miután hivatalosan nem kapta kézhez az alkotmányvédő bizottság határozatát.

A kulcsok átadására megszabott határ idő ma délután letelt. Kovács József polgármester azonban a kulcsokat ma sem adta át a királyi biztosnak, hanem kijelentette, hogy a közgyűlési terem felnyitása holnap vagy holnapután meg lesz valamilyen módon, de mindenesetre simán.

A teljes leszerelés.

Az alkotmányvédő bizottság szerdai határozatát szigorúan titokban tartják. Csúspán annyi szivárgott ki, hogy a leszerelés nincs határozottan kimondva, de a sorok között olvasható,

Lényege az, hogy a tisztviselői kart a jóléti bizottság a közgyűlés határozatának személtartása alól felmenti. Tehát az önkéntes adózáshoz és ujoncozáshoz segédkezet nyújthatnak a tisztviselők, s az adóügyi tanácsnok a 668 korona önként befizetett adót kiszolgáltatathatja. A határozatban az is benne van, hogy a tisztikar nyílt törvénysértésig engedelmességet a királyi biztos rendelkezéseinek.

Ennél tökéletesebben csak Hajdumegye szerelt le, de az is csak azért, mert nyíltan és titkolódzás nélkül tette.

A közgyűlési terem kulcsainak tapintatos kiszolgáltatását az alkotmányvédők Kovács József polgármesterre bízták.

A közgyűlési terem feltörésére semmi esetre sem kerül a sor.

Tisztelgés Naszádynál.

Naszády Iván királyi biztos felhívására megjelentek ma nála az összes vármegyei tisztviselők.

A királyi biztos által „tisztelgés“ nevelkeresztelt aktus nagyon rövid ideig tartott.

Délelőt 11 órakor az alispáni szobában gyülekeztek a megyei tisztviselők s onnan mentek fel Veszprémy Zoltán alispán helyettes vezetésével Naszády kir. biztoshoz.

A kir. biztos néhány szóval körvonalozta kiküldetésének célját, majd kijelentette, hogy ő a legjobb indulattal viseltetik a tisztviselői karral szemben, — de feltétlenül elvárja, hogy törvényes rendeleteinek végrehajtásában segédkezzenek.

A tisztviselők némán végighallgatták a kir. biztost, aki végezetül mindenkinek kezét nyújtotta bucsuzásra.

Ezzel a „tisztelgés“ véget ért.

A március 15-iki ünnepek.

A királyi biztos hivatala ma továbbította Naszádynak azon rendeletét, amelyben kijelenti, hogy a törvényes korlátok között mozgó március 15-iki ünnepélyek megtartása ellen semmi kifogása nincs.

A rendeletet megküldték mindazon helyekre, ahol március idusára ünnepélyt tartanak.

A rendkívüli közgyűlések.

Naszády Iván királyi biztos úgy a megyénél, mint a városnál az e hó 17-én tartandó rendkívüli közgyűléseken mutatja be kinevezési okmányát. A megyei közgyűlésre szóló meghívókat Veszprémy Zoltán alispán helyettes ma már szét is küldte, míg a városi meghívókat a királyi biztos irodája állítja ki és ekspediálja.

A katonaság készenlétben.

Miután sok dolga nem igen akad a királyi biztos hivatalának, ma egy átirat a katonai parancsnoksághoz is ment azzal a kérelemmel és illetve utasítással, hogy a katonaság az esetleges tüntetések és zavargások szétoszlására állandóan készenlétben álljon.

Ez az intézkedés — úgy látszik — pusztán a forma kedvéért történt, mert ok egyáltalán nincs reá.

A hatalom.

— márc. 9.

Elvitázhatatlan tény, hol a hatalom, erő és pénz együtt van, az a legnagyobb ellenállás képességet tudja kifejteni.

A hatalom sokat mondó szó, de a legnagyobb fogalom is egyszersmint olyanok kezében, kik erre nem születtek, kiknél a tehetség hiányzik, vagy kapzsi vágyból jutottak hozzá, — olyan egyéneknek a legerköstelenebb valami, mit részletezni bajos dolog volna.

Sokan a hatalomhoz jutnak s életüket, becsületüket feláldozzák, csak hogy adósságuk kifizetve legyen, hogy egy zsiros konchoz jussanak.

Másoknál a kapzsi vágy, a telhetetlenség ösztönöz a hatalmi vágyódásra, képesek magokat meghurcoltatni, gyanúsítani, de ellenértékét lelik a hatalomban, mely nekik mindent biztosít.

Felfelé az ilyenek elvetemült gonoszok, alázatosak, csuszómászók s a végtelenségig meghunyászkodók, — alantasaikkal szemben azonban pöffeszkedők, gőgösek és kérkedők, a legkihívóbb modoruak, sőt zsarnokok is!

Intrikus egy faj ez, mely elébb utóbb csak pórul jár s a közmegegyezésnek szolgál tárgyal.

Ezek szívében sem szeretet, lelkükben semmi tisztaság, jellemükben egy tiszta folt nincs.

A hatalom az embert büszkévé teszi, de mivel rendszeren visszaélnak vele, előbb-utóbb csak lelki mardosást szül, a legtöbb esetben pedig a végzetbe sodor, honnan a menekülés már késő.

Kovács József Fejérváryhoz.

Felfüggesztés — kérés.

(Saját tudósítónktól.)

— márc. 9.

Két hivatalos akta fekszik előttünk. Mindkettő szoros összeköttetésben van Debrecen város immár elhaltolt, nemzeti ellenállásával.

A dolog előzménye az, hogy Kovács József polgármester a királyi biztos kinevezése után e hó 4-én indokolt felterjesztésben a saját maga és tisztviselőtársai felfüggesztését kérte Fejérváry miniszterelnöktől a következő előterjesztésben:

Kir. Miniszterelnök báró Fejérváry Géza ur
Ó Nagyméltóságának.

Budapest.

Folyó március hó 3-án érkezett meg Debrecen sz. kir. város közönségéhez Nagyméltóságodnak február 26-áról 1005. M. E. szám alatt kiadott értesítése arról, hogy Ő császári és apostoli királyi Felsége a Miniszterium előterjesztésére királyi bizost nevezett ki e város területére; e város törvényhatóságának a felelős kormány törvényes intézkedéseivel szemben tanusított magatartása s ellentállása folytán.

„Tudomás végett“ méltóztatván erről értesíteni tudom, hogy nincs jogom felírni, sem ezez értesítés ellen, sem a majdan közgyűlésben kihirdetendő királyi kinevezés ellen.

Nem is aféle felirati jogot kívánok gyakorolni s nem is elmentébe helyezkedni amaz értesítés s királyi megbízatással szemben, — midőn az alábbiakat előterjeszteni bátorodom — hanem mint e város közönségének törvényszerinti képviselője felhívni bátorodom Nagyméltóságodnak s általa a Magyar királyi Miniszterium-

nak figyelmét és jóakarátát eme visszás állapotra, amely itt a miniszteri utóbbi rendeletek folytán bekövetkezett s amelyre már én a kir. Belügyminiszter urhoz 1494. elnöki számú rendeletével szemben gyakorolt felirati jogom alapján emelt felterjesztésemben rámutattam.

Majd így folytatja:

Amidőn tehát teljes tisztelettel hajlok meg Ő Felségének királyunknak intézkedése előtt s tartózkodom, hogy a királyi ténny bármely szempontból taglaljam, miután hogy az a tény miniszteri előterjesztés folytán következett be, bátor vagyok tisztelettel jelenteni, hogy az a miniszteri előterjesztés téves alapon nyugszik s teljesen indokolatlan s ez okból bátor vagyok kérni, méltóztatásuk intézkedni, hogy a téves információ alapján történt királyi biztosi kinevezés vonassék vissza s lehetővé tésék, hogy én és a városi előjáróság törvényeink és hivatali eskünk szerinti teljesíthessük kötelességünket s eltávoztatva legyen minden hivatali összeütközés — s amennyiben ez lehető nem volna, méltóztatásuk ellenem s talán az egész előjáróság ellen elrendelni a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot s esetleg elmozdítani bennünket hivatali állásunktól azon az okon, hogy mi nem vagyunk képesek teljesíteni kötelességünket; mert az nyilvánvaló, hogy ily előzmények után különösen én hivatali állásomban nem maradhatok, miután hivatali állásom sulya, tekintélye a történetek által aláásva van.

Mély tisztelettel

Debrecen, 1906 március 4.

Kovács József,
polgármester.

Fejérváry báró mai napon Kovács József polgármesterhez intézett leiratában a következőket adta válaszul:

1126. szám M. E. A m. kir. miniszterelnöktől.

Tekintetes Kovács József urnak a Debrecen sz. kir. város polgármesterének Debrecen.

Folyó évi március hó 4-én ad 3066. szám alatt hozzám kelt felterjesztésére a következőkben válaszolok:

Ami mindenekeelőtt a kormánybiztosnak a törvényhatóságához való viszonyával kapcsolatos kérdésről tudatom, hogy a kormánybiztosra ruházott jogosítványok a folyó évi február hó 22-én kelt legkegyelmesebb királyi biztos hatáskörében befolgaltatván, az előbbi megbízatásának fentartására most már tényleg feleslegessé vált s így annak megszüntetése iránt a belügyminiszter ur egyidejűleg intézkedik.

Polgármester ur felterjesztésének ama része, melyben a királyi biztos kinevezésének alapjául szolgáló kormányelőterjesztést téves információkon nyugvónak s a királyi biztos kinevezését szükségtelenné tartja, nem áll összhangban a történeti eseményekkel.

Nem kívánom a jelenlegi helyzet összes ismert előzményeit részletezni, azonban röviden utalok arra, hogy midőn a belügyminiszter ur a város közönségét az állami adók beszedése és beszolgáltatása, továbbá az ujoncok állítása tárgyában hozott közgyűlési határozatok megsemmisített rendelkezéseinek végrehajtásától az 1886. XXI. t.-c. 19. § sa értelmében másodizben is eltiltatta és rendeletének azonnali és feltétlen végrehajtására az idézett törvénycikk 73. §-ának e) pontja alapján polgármester urat utasította, a törvényhatóság, illetőleg polgármester ur a helyett, hogy a belügyminiszter ur ezen rendelkezéseinek eleget tett volna, azokat előző álláspontjának fentartása mellett sérelmesnek jelentette ki és a törvény szerint köteles végrehajtás mellőzésével kimondta, hogy azok ellen a képviselőháznál keres orvoslást.

Ily körülmények között a törvény által engedett módokat ki lévén merítve, a város főispánja az 1886. évi XXI. t.-c. 64. és 65. §§ aiban körülírt rendkívüli hatáskörrel lett volna felruházandó.

Amde a szabad királyi város közönsége a kinevezendő új főispán beiktatását, nemkülömben az eskü kivételét előre is megtagadta s polgármester urat az új főispán beiktatása céljából szükséges közgyűlés összehívásától eltiltotta, amely intézkedésekre azonban nem is került a sor, mert a múlt évi december hó 26-án kelt legfelsőbb elhatározással kinevezett új főispánt a felzgatott tömeg Debrecen városba történt megérkezése alkalmával tetőleg bántalmazta s az előfordult események folytán ő működését meg sem kezde.

Minthogy így a városi törvényhatóság magatartásával szemben már minden törvényes eszköz alkalmazása megkíséreltetett anélkül, hogy eredmény lett volna elérhető, nem marad egyéb hátra, mint a törvény és a végrehajtó hatalom tekintélyének megóvása végett azon kivétel eljárást venni alkalmazásba, mely a királyi biztos kinevezéséhez jelentkezett.

Részemről tehát a fenti előzmények után, királyi biztos működésének megszüntetését a jelen körülmények között nem kezdeményezhetem.

Ami végül polgármester urnak azon kérését illeti, hogy ellene s esetleg az egész tanács ellen a fegyelmi eljárás megelőző vizsgálat rendeltesék el, megjegyzem, hogy e tekintetben a kormány részéről intézkedés szükségé ez idő szerint azért nem forog fenn, mert a királyi biztos kirendelése egymagában a törvényhatósági rendes szervek további működésével nem lévén összeférhetlen, nem állítható, hogy csak hivatali állásaikat meg nem tarthatnák, az ezentul a részben netán szükségesnek mutatkozó intézkedések pedig a folyó évi február hó 22-én kelt legfelsőbb elhatározásban körülírt jogkörénél fogva kizárólag a kinevezett kir. biztost fogják illetni.

Jelen leiratomról a város királyi biztosát egyidejűleg értesitem.

Budapest, 1906. évi márc. hó 7-én.

Fejérváry.

Kovács József polgármester és az egész tisztikar láthatja a miniszterelnök válaszából, hogy esetleges felfüggesztésük, — a mi egyébként a leszerelés folytán most már tárgytalan — a királyi biztos kezébe van letéve.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— március 9.

Debrecenben is készülének
Márciusnak idusára . . .
Majd harsognak a beszédek:
Talpra magyar! Fel tusára!

Jaj be szép lesz! S mikorára
Virrad a nagy nap felettünk,
Megyeházán, városházán
Gyönyörűen leszereltünk.

Műélvezet Debrecenben.

— márc. 9.

Ahány hangversenyt Debrecenben rendeznek, az mind sorra bukik.

Ezt még meg sem lehetne cfoolni.

A legkitűnőbb művészi erőket hozzák ide, nagy falragaszok hirdetik az eseményt, a lapok rengeteg módon ütik a dobot, hogy ezt vagy azt meghallgatni senki el nem mulassa.

És ez mind hiába.

Oda jutottunk, hogy se pénz, se posztó.

Nincsen pénzünk, nincsen izlésünk.

A közönség ma műélvezet után nem sóvárog.

Apák, kiknek kötelessége volna osz-
ladjuk fentartásairól gondoskodni, kávéház-
ban, vendéglőben mulatnak, verik az ördög-
bibliáját.

Anyák, kiknek szivén kellene hordani,
hogy gyermekeikben nemes érzéseket kelt-
senek, a tracsnak, pletykának s a divatnak
hódolnak.

A szinigazgatónak is csak akkor van
telt háza, ha a piros cédula megjelen.

Trikós, pikáns darabokat élvez az uri
közönség, akár csak a nép, melynek csak
oly lap kell, mely hajmeresztő gyilkosságo-
kat tartalmaz, pikáns mártással felelőszte.

Jó Foltényi bátyánk azt mondta, hogy:

— Hiába minden, a közönség unatkozik
bármit játszunk. Csak oly darabok nézésében
gyönyörködik, s nem is kell neki más, mint
egy meztelen alak, nyakában egy szál cér-
nával.

A hasonlat bár erős, de találó.

Elvégre is izlés dolga minden.

Mit lehetne várni tehát az alsó vagy a
középosztálytól, mikor a magasabb légkörben
is hiányzik az izlés, a szépért való ra-
jongás.

—6—

— Márkus Lilly hangversenye.

Márkus Lilly zongoraművész hangverse-
nyére nagyban folynak az előkészületek. A
hangverseny műsorát már lapunkban közöl-
tük, de közölni fogjuk vasárnapi számunkban
is. Itt csak azt említjük meg, hogy a hang-
versenyen a művész iránti tiszteletből
szintén közreműködő jeles ifju művész, ifj.
Szilágyi Imre Mozart 9 ik szonátáját adja
elő hegedűn. A vasárnap este 8 órakor az
Arany Bika szálloda dísztermében tartandó
rendkívül fényesnek ígérkező hangversenyre
az előjegyzett jegyek Tóth Béla főtéri gyógy-
tárában kivehető s jegyek és pedig I. r.
számozott hely 4 kor. II. r. számozott hely
2 korona árban ugyanott kapható. Még két
páholy is áll rendelkezésre.

— Márkus József Debrecenben.

Márkus József Budapest főváros közszeret-
ben álló volt főpolgármestere mai napon
itteni ismerősei látogatására városunkba ér-
kezik. Jelen leendő leányának Márkus Lilly
zongora művésznek vasárnap este tartandó
hangversenyén.

— A négy évszaktól ma délután
volt a tél első részletes próbája. Ezzel az
életpé szereplői az ilyen előadással járó
első nehézségeken túl estek. Az ősz próbája
volt csupán hézagos amennyiben az életpé
szereplőiből többen a vigjátékban is részt
vesznek és a két próba ideje késések miatt
ugyanazon órára esett. A másik három év-
szak első próbájából és annak sikeréből
ítélve az életpék változatos szépségükben
semmiel sem fognak mögötte maradni az
operában lezajlott fényes estéknek. A próbák
a jövő héten is folynak minden délután
négytől ötig.

— A népkönyha bezárása. A debre-
ceai jótékony négyzet vezetése alatt álló
városi népkönyha ma délnél zárul be. A
tanács a bezárási ünnepségre Varga Károly
tb. tanácsnokot és dr. Tóby Elek aljegyzőt
küldte ki. A négyzet nevében jelen lesz az
ünnepségen Veressné Szathmáry Teréz elnök,
a választmányossal. A szokásos bezárási be-
szédet Koncz Ákos tb. tanácsnok, négyzeti
titkár fogja mondani.

— Kubelíkné Amerikában. A nagy
művész Kubelík János nem sokára találkozik
a nagy és gazdag Amerikában bájos felesé-
gével. Nagy idő múlt el, mióta egymást nem
láthatták, azóta a család egy aranyos babá-
val szaporodott. Sok szerencsét kívánunk az
áthajózás alkalmával, hogy ott ismét egye-
sülve, a magyar névnek, a magyar dicsőség-
nek még babért szerezhesse.

— A négy évszak jegyei. A márc.
hó 28 és 29 én tartandó négy évszak elő-
adására szóló jegyek a mai naptól kezdve
kiválthatók Molnár Ferenc ur üzletében. —
Előjegyzések nem érvényesek.

— Ki lóg majd te rajtad? — Teg-
nap este Grijth Gyula foglalkozás nélküli
fodrászsegéd ittás állapotban a Széchenyi
kávéház előtt levő lámpakaróra mászott,
miközben egyre azt mondogatta: Szegény
elárvult hazám! Mikor a lámpakaró tetejére
ért a lámpaüveget kezdte kopogtatni, majd
így monológizált: Ki lóg majd te rajtad?...
A különös módon busuló hazafit a rendőr-
ségre kísérték, ahonnan illetőségi helyére
toloncolják.

— Kinevezések a Mávnál. Budapest-
ről jelentik: Tegnap az a riasztó hír terjedt
el a magyar államvasutak igazgatóságánál
és üzletvezetőségeiél, hogy a kormány visz-
szavonta a folyamatban lévő kinevezéseket
és előléptetéseket. E hír azonban alaptalan.
Igaz ugyan, hogy a múlt héten a lapok tul-
zott állításai, hogy nagymérvű nyugdíjazások
következtében a tisztviselő személyzetnek
mintegy ötven hatvan százaléka elő fog
lépni, higgadtan gondolkodók előtt hi-
hetetlenül hangzottak, de ma már két-
ségtelen, hogy mind e hírekből annyi igaz,
hogy nyugdíjazások folytán a tényleg üre-
sedésbe jött állásokat töltik be a mostani
kinevezésekkel. Az automatikus előléptetések
ezuttal föltétlenül elmaradnak és csak a szo-
kásos időben: májusban és novemberben
vannak tervbe véve. Kinevezést nyer mint-
egy 30 felügyelő, 120 főellenőr, titkár, fő-
mérnök, 300 ellenőr és 150—280 hivatalnok
az V. és VI. rangfokozatokba. Az összes ki-
nevezések száma hatszáz egynehány. Ez
már befejezett tény, csak az az érthetetlen,
hogy miért késnek a névsornak közzétételé-
vel, amikor a kinevezések tárgyában tartott
össz ülési értekezletek már szombaton befe-
jeztet nyer.

— A postások öröme. A posta és
távirdatisztviselők részére kellemes meglepe-
tés készül a kereskedelmi miniszteriumban.
Nemcsak a vasutasok részesülnek most elő-
léptetésben, de a postai tisztviselők is kap-
nak még e hónapban pótlékokat. A postai
forgalomhoz beosztott tisztviselők és alkalm-
mazottak fizetésük után 15, a számvé-
zési és igazgatósági tisztviselők pedig 20
százalékos pótlékokat kapnak. A miniszteriu-
mban már összeállították a tervezetet és most
nagy kíváncsisággal várják a postások az
örömet hozó rendelet megérkezését. A pótlék
csak erre az esztendőre szól.

x LETZTER JÓZSEF fényképészeti,
festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-
utca 44. dr. Ujfalussy ház. Állandó fénykép-
kiállítás a műterem kapubejáratánál levő ki-
rakatban.

x Alföldy Károly tánciskolájában a
tavasszi tanfolyam március hó 18 án vasárnap
d. u. 5 órakor kezdődik meg. — Beiratkozni
bármely időben lehet Péterfia-utca 2. szám.
Bostonra különórák vehetők.

x Ujtás képkeretekben. Üzletben
a legmodernebb képkeretek készítettnek
aquerellek, krétarajzok, vagy bármilyen
képekhez tetszés szerinti kivitelben. —
Felhívom a t. e. vevőközönségnek a kiraka-
tomban kiállított rámak megismerésére b.
figyelmét. Pongrácz Géza papirgyári rak-
tára a Bika szálloda mellett.

x Régen volt és soká lesz oly ked-
vező alkalom olcsón vásárolni minden-
féle célszerű ajándéktárgyakat, gyer-
mek játékokat és műiparú külön-
legességeket mint most. Mentze Henrik
ujdonások áruhaza teljesen feloszlik
Piac és Szent Anna-utca sarkán, a rak-
táron levő áruk beszerzési áron alul
árusítatnak el. Berendezés és a portálé
eladó. 140—x—4.

x „A széchenyi kertben az állomás
hoz harmadik, 2000 négyszögöl kert,
fele szőlővel eültetve, fele veteményes,
lakóházzal együtt 8400 koronáért el-
adó, értekezhetni a császnél.”

x Nincs több hajhullás. Kipróbált,
legjobb szesz hajhullás ellen az Iziz haj-
szesz. Két-három heti használat után a leg-
erősebb hajhullás tökéletesen megszűnik. —
Olcsósága miatt mindenki használhatja Ára
csak egy korona. Kapható használati utasi-
tással Debrecenben Szilcz Ferenc gyógy-
szertárában, Piac-utcán.

Az Arany Bika kávéházban min-
den este cigányzene.

Gyilkossági kísérlet.

Egy elvetemült cseléd merénylete

Megakarta mérgezni urnőjét.

(Saját tudósítónktól.)

— márc. 9.

Megdöbbenő és szenzációsnak ígér-
kező bűneset foglalkoztatja tegnap reg-
gel óta a rendőrséget egy urnő felje-
lentése folytán, aki súlyos gyanúkok
alapján rettenetes vádat emelt a cse-
lédje, egy elvetemült teremts ellen,
ki — talán — bosszujától, féktelen
gyűlölete, rosszindulatától sarkalva,
gyilkos szándékkal élete ellen tört,
megakarta mérgezni. A szerencsés vé-
letlen, az Isteni gondviselés azonban
keresztül huzta számítását és meghiu-
sitotta gonosz tervét, melyet ha si-
kerül kétségtelenül rábizonyítani, el
fogja nyerni méltó büntetését, mely
kell, hogy elrettentő példál szolgáljon
a hozzá hasonló megtévelyedett, fekete
lelkű teremtsékeknek.

A leányt, aki ellen a feljelentés
történt, Fazekas Máriának hívják, haj-
duszboszlói illetőségű. Mindössze né-
hány hete áll özv. Asztalos Sámuelné,
Csapó-utca 31. szám alatti lakos, egy
magános urnő szolgálatában, aki cse-
lédjén kívül nem tart senkit és teljesen
egyedül visszavonultán él. Talán éppen
ez az oka, hogy — ami egyébként hajlott
korára vonatkoztatva is magyaráz-
ható — kissé különös, zsörtölődő
természetű és ennek tulajdonítható, hogy
a cselédek sűrűn változnak nála, nem
igen tudják elszivelni szeszélyeit.

Érthető illeten és igen valószínű,
hogy a rövid idő óta szolgálatában álló
Fazekas Máriának sem volt nála va-
lami jó dolga. A háztartás körül
végzett teendőiben észlelt mulasztásért,
holmi apró cseprő dolgokért nem ritkán
belé kötött és heveskedett vagy egyéb
szeszélyei támadtak és zsörtölődött
vele stb.

Igy lehet aztán, hogy az ellensé-
ges érzelmű leányt hatalmába kerítette
a gyűlölet és ösztönözve a bosszútól
megfogamzott benne a borzasztó bűn-
tény gondolata, hogy urnőjét eltegye a
láb alól. Amikor ma reggel elkészítette
neki reggelijét, — ami rendesen egy
csésze theából áll — gyufa mérget
vegyített abba.

Az agg urnő, mikor a leány a
theát bevitte és eléje tette, kiment az
udvarra, honnan néhány perc múlva
visszatérve, leült az asztalhoz elfogyasz-
tani a reggelijét. Amint azonban a csé-
szét kezébe fogta és inni akarta theá-
ból, annak felületén nagy meglepetésére
egy törött gyufaszálat pillantott meg.
mire ösztönszerűleg orrához emelte a
csészét és érthető megdöbbenéssel
tapasztalta, hogy a theának erős foszfor

szaga van. Izgatottságát csillapítva becsengette a cselédet és nyugodtságot szinlelve kérdezte tőle:

Nézd csak Mari nem innád meg ezt a theát? nekem ma nem izlik.

Köszönöm nem élek vele! Volt a cseléd visszaütő válasza.

Asztalos Sámuelné erre közelebb lépve a leányhoz, erősen a szemeközé nézett és arcába vágta:

Hallod-e te a theába gyufaoldatot kevertél, meg akartál engem mérgezni!

Az elvetemült leány azonban nem jött zavarba. Éktelen lármát csapott és erőlyesen tiltakozott a vád ellen: Az urinő pedig az izgalom hatása alatt rögtön a rendőrség büntügyi osztályára sietett és bejelentette az esetet.

A fejelentés alapján aztán Kovács Kálmán rendőrfogalmazó nyomban előállította és kihallgatta a leányt, aki erősen tagadja az ellene emelt vádat. Egyelőre szabadlábon hagyták, míg bűnöségét meg nem állapítják.

Az egyedüli terhelő bizonyítékot, a theát, vegyileg átvizsgálja dr. Szalay Béla ker. orvos, amikor is ki fog derülni, hogy tényleg nagyobb mennyiségű foszfor oldattal van vegyítve, avagy — ami nincs kizárva — véletlenül esett a forró theába egy szál gyufa, mely hirtelen feloldódott és attól lett foszfor szaga.

S Z I N H Á Z.

M Ū S O R:

Vasárnap, d. u. „Csöppség”. Vigjáték. Bérletszünet.

Este: „Az ember tragédiája.” Drámai költemény. Bérletszünet.

Hétfő, márc. 12. „Drótostói”. Operette. (A)

Kedd, márc. 13. „Józsi”. Bohózat. Ujdonság. (B)

Szerda, márc. 14. „Józsi”. Bohózat. (C)

Csütörtök, márc. 15. „Március idusa” szavalja: J. Csáder Irén. — Ezt követi „Hunyadi László” Opera. Ünnepi előadás. (A)

Péntek, márc. 16. „Gül baba”. Operette. (B)

Szombat, márc. 17. „Hamlet”. Tragédia. (C)

* Ifj. Fromont és id. Risler. Ebben a kissé idejét mult Dandot darabban lépett fel harmadszor és utoljára Szerémi Gizella, a vendégművésznő. Sidonie érthetetlen, bonyolult szerepét helytel közszel nagy sikerrel adta. Különösen sikerültek a III-ik és IV-ik felvonásbeli jelenetek. Szerémi Gizella értelmes, öntudatos művésznő, aki vendégszerelésével kelemes estéket szerzett a debreceni közönségnek. Szakács Andor ismét művészete legmagasán állott. Az id. Risler szerepében olyan alakítást nyújtott, amelyet csak a budapesti nemzeti színház színpadán láthatunk. Az V-ik felvonásban kétségbeesése, fájdalma megdöbbentő volt. Igazán fényes játékot produkált Ternyei, Krasznay, Csáder I. én, Békés, Arday kitűnő ensemblét alkottak. Csak Deési Alfréd groteszk agálásai, lehetetlen mozdulatai, szertelen deklamálásai — nem illettek a keretbe. — A Loutban jó volt, de a mai szerepében fölötte túl ment a határon. A közönség a kissé hosszú darabot nagy érdeklődéssel hallgatta és sokat tapsolt a vendégművésznőnek és különösen Szakács Andornak.

* A holnapi előadás. Huszka Jenő hájos zenéjű operetteje meghódította a debreceni közönséget. Erre vall az a nagy érdeklődés, a mely az eddigi előadások iránt nyilvánult. Az igazgatóság egyelőre nem veszi le a műsorról az ujdonságot, még a jövő héten is előadja a Gül babát. Ugyancsak holnapi kerül színre a Gül baba, amelynek gimszerepében Békés titkár lép fel.

* Március 15 a színházban. Az igazgatóság március idusát méltó módon kívánja megünnepelni. Ezért március 15 én Hunyadi László dalművet adatja elő. Az előadást prologus és előkép fogja megelőzni, a mely a magyar nemzeti küzdelmét jelképezi.

TAVIRATOK.

Fűrészgár lángokban.

Ungvár, márc. 9. Ma hajnalban ki- gyuladt a kincstári fűrészgár. A gépek elpusztultak. Egy munkás oltás közben meghalt. A tűz ezenközben átharapódzott a szomszédos műmalom raktárára, amely még most is ég. Nagy mennyiségű liszt és gabona elégett. Az eddigi kár 400,000 korona.

Bérsztrájk.

Eger, márc. 9. Azon hirre, hogy Hevesen bérmozgalomból kifolyólag paraszt zendülés tört ki, egy század katonaság vonult ki. Számos gazda ablakát bevették.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, márc. 9.

(Déli zárlat.)

Buzakinálát mérsékelt. vételkedv cse- kély. Lanyha irányzat mellett 10,000 méter- mázsa került forgalomba öt fillérrel ol- csőbb árak mellett. — Egyébb gabonanemek nyugodtak és változatlanok. Idő: szép.

Buza áprilisra	16.54—56.
Buza májusra	16.48—50
„ októberre	16.48—50.
Rozs áprilisra	13.56—58
„ májusra	13.30—32.
Zab áprilisra	15.30—32.
„ októberre	12.44—46.
Tengeri májusra	13.64—66.
„ júliusra	13.84—86.
Repce augusztusra	27.70—90.

Városi Színház.

Bérlet 135. szám (C)

Szombat, 1906. évi március hó 10 én:

G Ü L - B A B A.

Zenés színjáték.

S Z E M É L Y E K:

Gül-Baba, a rózsák apja	Árkosi Vilmos.
Zeila, leánya	Fóti Frida.
Kucuk Ali, budai basa	Békefi Lajos.
Gábor, magyar lantos diák	Zilahyné S. V.
Mujkó, muzsikusz cigány	Pelczár Sándor.
Zulejka	Sz. Gárdonyi T.
Zülfikár, fő eunuch	Sarkadi Vilmos.
A budai bió	Deési Alfréd.

Holnap, vasárnap március hó 11-én:

Délután 3 órakor: Este 7 órakor:

CSÖP S É G. E M B E R

TRAGÉDIAJA.

Vigjáték. Drámai költemény.

Szorkosztói-posta.

N. m. Századunk — az ideg-tullesztültség eme korának ijesztőmértvben terjedő, legjellemzőbb betegsége a dementia paralyzis, hűdéses butaság, vagy közszólás szerin: a paralyzis progressiva. Meg van róla állapítva, hogyha legveszélyesebb faja, a rendszeres beszédzavar mutatkozik, akkor 1—2 év alatt föltétlenül halálos kimenetelű. Különböző fokai vannak, a legelső fokozat évekkel előbb előzi meg az utolsót és kezdetben nehezen különböztethető meg. Az agyidegrendszer kimerülése okozza a szörnyű bajt. Tünetei általános bágyadság, megcsappant munkaképesség, gyors szellemi kifáradás, nehéz fejtérzés, fokozott betegségi tudat, ingerlékenység, feledékenység (p. o. a kéziratban egyes betűk, beszédben szótagok gyakori kihagyása és fölcserélése, az emlékezőtehetség csorbulása, p. o. egyes nevek megtartásában sat.) ingerlékenység, gyors kedv változások és az ellenálló erő csökkenése, a látás kevesbedése, reszketegség sat. Az ilyen beteg pazarul költelezik, szereti a kicsapongásokat, öntudatlanul valótlanságokat mond sat. Ókai a betegségnek hosszan folytatott, megerőltetett szellemi munka, kimerítő küzdelmek, bánat, anyagi bukások, éjjelezések, dorbézások, izgató táplálék (kávé) és dohány mértéktelen használata sat. A beteg néha nem érzi, néha azonban sejt i sorsát, ez utóbbi okozhatta az ön barátjának öngyilkossági terveit. Mit tanácsolhatunk? Beszéljen szakorvossal, utaztassa, óvja meg az izgalmaktól barátját, igyekezzenek őt anyagi gondoktól, fájdalmas csalódásoktól menten tartson sat. Némely esetben a korai segítség használhat.

K. G. Március 21-ig.

Virágüzlet áthelyezés.

Szívesen hozom a n. é. közönség tudomására, hogy

virág-üzletemet

dusan felszerelve a régi helyiségbe — a felépült Steinfeld-házba (Piac-utca 59.) helyeztem át.

Mikor erről a tisztelt közönséget értesitem, kérem továbbra is szíves pártfogásukat.

Debrecen, 1906. március 4.

144—3—2.

Janatka Alajos,

műkertész és virágkereskedő.

Szőlővessző

A világhirű

„Delaware”

adja a legjobb bort!

Oltani permetezni nem kell.

a szőlészet kincse.

A phyloxeraának ellent áll!!!

Leírását és árjegyzéket ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!

nagymennyiségű sima és gyökeres DELAWARE vessző eladás.

Czím:

Szigyártó és Takács.

Telep: Alsó-Segesd.

Központi iroda: Felső-Segesd, Somogy-m

MAGYAR állam vasutak menetrendje

1905. október hó 1-től.

Debrecenből indul		óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	46
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8	57
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	8	30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	25
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—
Csak Szatmár (gyorsvonat)	d. u.	6	55
Csak Szatmár teher v. sz. sz.	este	8	24
Szatmár — M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12	11
Miskolc — Kassa felé — — —	reggel	8	51
Miskolc — Kassa felé — — —	este	7	17
Szerencs — S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4	38
	reggel	5	35
	reggel	5	44
	d. e.	8	09
	d. e.	8	16
H.-Boszörmény	d. u.	11	11
G.-Sz. Mihály felé	d. u.	11	20
	d. u.	11	20
	d. u.	4	41
	d. u.	4	54
	este	7	—
	este	7	07
F.-Abony felé m. á. vasúttól	reggel	4	35
F.-Abony felé vásártérről —	reggel	4	58
O.-Kócs — Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4	58
O.-Kócs — Polgár felé vásártérről	d. u.	5	18
Derecske — N.-Léta felé — —	reggel	9	35
Derecske — N.-Léta felé — —	d. u.	4	51

Bpestre érkezik		óra	perc
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 ó. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35

Budapestről Debrecenbe indul		óra	perc
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15

Debrecenbe érkezik		óra	perc
Budapest felől (személyvonat)	d. u.	8	29
Budapest — Nagyvárad f. gyors	este	6	40
Budapest — Nagyvárad felől —	éjjel	2	24
Budapest — Nagyvárad felől —	d. u.	8	29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	57
Szatmár — M.-Szigetről — —	d. e.	4	31
Csak M.-Szigetről (gyorsvonat)	d. u.	10	11
Csak M.-Szigetről — — —	este	6	43
Szatmár felől — — — — —	este	8	04
Kassa — Miskolc felől — — —	d. e.	8	19
Kassa — S.-A.-Ujhely — Szerencs	este	11	31

B.-Sz. Mihály H.-Boszörmény felől		óra	perc
vásártérre —	reggel	7	38
mávasúthoz	d. e.	7	40
vásártérre —	este	6	22
mávasúthoz	este	6	28
vásártérre —	d. u.	8	29
mávasúthoz	d. u.	8	35

F.-Abony felől vásártérre —		óra	perc
F.-Abony felől m. á. vasúthoz	d. u.	7	44
O.-Kócs — Polgár felől vás. tér.	d. u.	7	54
O.-Kócs — Polgár felől máv.-hoz	reggel	5	25
Derecske — Nagy-Léta felől —	reggel	5	35
Derecske — Nagy-Léta felől —	reggel	7	15
	d. u.	8	18

Eladó házhelyek.

Vecsey-Bruckner-féle kegyes alapítvány folytán a debreceni ref. Egyház tulajdonát képező azon földterület, mely a hadházi-ut mentén az Apafy utca és Ferencz József lovasági laktanya között fekszik, 300 négyszögöles házhelyekké földarabolttatván: e házhelyek mérségteljesen s igen kedvező részletzetési föltételek mellett eladók.

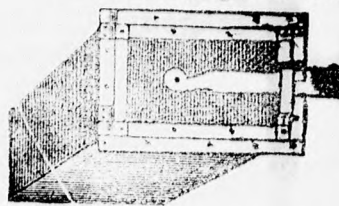
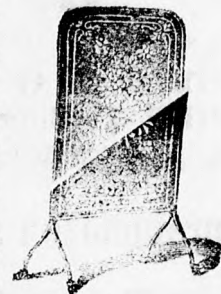
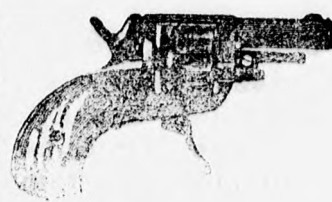
Értekezhetni Márton Imre egyház ügyvédnél Piac u. 44. sz. alatt.

Debrecen, 1905. április 20.

A debreceni ref. egyház küldöttsége.

TÓTH GYULA

DEBRECEN, PIACUTCA 20-27-ik SZÁM

Szakkorlati alkalmi ajándék

Minden rendszerű koresolyák, Gyermekszékek-, koscsik-, ágyak. Vadászati fegyverek és felszerelések, Revolverek és önvédelmi cikkek fa- és szénkosarak, kályhaelők. Mosdó készletek, egyszerű és a legdiszesebb kiállításba. Diszes konyha felszerelések

Tóth Gyula vaskereskedésében, Piac-u. 20 és 27 sz.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

120-x 1

A közelgő tavaszi évad alkalmából van szerencsém a nagyérdemű közönség szives figyelmét felhívni a 20 év óta legmegbízhatóbbnak bizonyult mindennemű konyhakerti, virág-, valamint fűmagvaimra.

Ugyisint állandó nagyválasztékot tartok frissen levágott mindenfaj elővirágból, melyek egyes szálakban, vagy megrendelésre készítek ezekből menyaszonyi mell és minden alkalmi csokrokat, valamint sirkoszorukat.

Saját termésű nyiló virágok és disznóvénymeimet a legszebb kivitelben ajánlhatom mélyen tisztelt vevőimnek melyek úgy a Kossuth-utcai üzletemben mint a Ferenc József uti kertészeti telepemen, óriási választékban állanak rendelkezésre a lehető legolcsóbb árak mellett.

Megrendelések vidékre is a legnagyobb pontossággal, legszebb kivitelben a kívánt időre szállítatunk.

Részletes képes árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Tömeges megrendelést kér

kiváló tisztelettel

PACZELT JÁNOS

mag- és virágkereskedése Debrecen, Kossuth-utca.

A KOZGAZDASAGI BANK RESZVENYTARSASAG

XIV-ik évi rendes közgyűlését

1906. március 11-én, vasárnap délelőtt 10 órakor

tartja meg Debrecenben a kereskedő társulat-háza dísztermében, melyre a t. részvényesek azon figyelemzetéssel hívatnak meg, hogy az alapszabályok értelmében a közgyűlésen jogaikat csak úgy gyakorolhatják, ha részvényeiket a közgyűlés előtt legalább 3 nappal a társulat pénztáránál, vagy a debrecen, pénzügyintézetek valamelyikénél leteszik.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság évi jelentése a lefolyt 1905. évi üzletről.
2. A felügyelő bizottság jelentése és ennek kapcsán;
3. Határozathozatal múlt évi nyereség felosztására és az igazgatóságuk erre vonatkozó indítványára nézve.
4. Határozathozatal a felemeltvény megadása tárgyában.
5. Az igazgatóság indítványa a részvénytőke felemelése tárgyában.
6. Az igazgatóság indítványa az alapszabályok módosítása tárgyában.
7. Az igazgatóságból sorrend szerint kilépett 2 tag helyének 3 évre leendő betöltése.
8. Az igazgatótanácsból sorrend szerint kilépett 6 tag helyének 3 évre leendő betöltése.

Debrecen, 1906. február hó 7-én tartott ülésünkből.

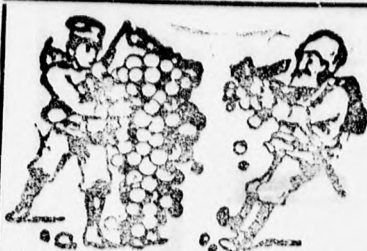
129 x-1

Jegyzet: Az évi zárszámadások, valamint az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése 8 nappal a közgyűlés előtt a társulat irodájában a hivatalos órák alatt magtekinthető.

Az igazgatóság.

NYAVALYAT ŐRÉS!

Ki nyavalyatorés, görcs és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot. Ingyen és bérmentve kapható szabad. „Hattyu gyógyszerár“ által Majna-Frankfurt.

Az elmúlt
rendkívüli
száraz nyár
folyamán
ismét a

Küküllőmenti

Első szőlőoltványtelep

(Tulajdonos: Caspari Frigyes Medgyes, 25 N.-Küküllőmegye)
volt az egyedüli az egész országban, mely oltványait óriási mennyiségű, naponta 5 millió liternyi vízzel öntöztö, s ennek folytán az egyedüli szőlőtelep amely ez évben is valóban szép és minden tekintetben kifogástalan minőségű szőlőoltványokat szállít. és árjegyzék számos elismerő levéllel ingyen és bérmentve

Pserhofer-pilulák

valódiak csak ezzel a vörös fölírással. „J. Pserhofer“.

József császár ideje óta tehát több mint 120 év óta mint leg-
régibb, fájdalom nélkül hashajtó háziszert ismerik és sok orvos sür-
gösen ajánlja a rossz emésztés és dugulás minden következménye ellen,
mint az epecirkuláció zavarai, májba. szélkolika, aranyér, a belek
petyhüdtsege stb., vértisztító tulajdonságai következtében kitűnő vér-
szegénység, ideges ffaejás, sárgaság stb. esetén.

1 skatulyácska 15 pilulával . K. —.42

1 tekerés 6 skatulyácskával . K. 2,10

A Pénz előleges beküldése esetén ára portómentes megküldésével

1 tekerés Korona. 2.60 || 4 tekerés Korona 8.90

2 " " 4.70 || 5 " " 1050.

3 " " 6.80 || 10 " " 1850.

Egyedüli készítőhely,

Pserhofer J. gyógyszerára
WIEN, I., Singerstrasse 15.

Az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak Czementgyára Gurahonczon szállít lassan vagy gyorsan kötő

PORTLAND-CZEMENTET,

mely a Magyar Mérnök és Építész-Egylet által megszabott normaliakat 70—80%-al felülmulja. — Továbbá **ELAD**
saját rendszere szerint készült

szabadalmazott hornyalt Cement-tetőcserép gyártó gépeket,

melyekkel tetőcserép-szükségletét fakereskedők, vállalkozók, gazdálkodók házilag állíthatják elő.

A készítés pár nap alatt megtanulható, a gépek hordozhatók, a cserepek szabályosak, könnyűek, jól fednek és nagy szilárdságnak

LÁSZLÓ JOZSEF

TELEFON 275.

könyvnyomda és könyvkiadóhivatal,

TELEFON 275.

DEBRECEN, Csapó-utca 9. szám.

KÖNYVEK,

folyóiratok,

ÁRJEGYZÉKEK,

számlák,

ZÁRSZÁMADÁSOK,

BÁLI MEGHIVÓK,

TANCRENDEK,**FALRAGASZOK,**

KÖRLEVELEK,

a legszebb kivitelben.

a „SZABADSÁG“

pol. napilap

kiadóhivatala.

A legdivatosabb betűkkel ellátott,

gyorssajtóval felszerelt

KÖNYVNYOMDA,

hol mindennemű

NYOMTATVÁNYOK

izlésteljesen, gyorsan és
pontosan, a legolcsóbb
árak mellett készíttetnek.

HIRDETÉSEK

a

„SZABADSÁG“

részére

jutányosan felvétetnek.

A

„SZABADSÁG“

a legnagyobb és legel-
terjedtebb politikai
napilap.

ELOFIZETÉSI ÁR:

Helyben:

Egész évre 12 kor.

Fél évre 6 kor.

Negyed évre 3 kor.

Vidéken:

Egész évre 20 kor.

Fél évre 10 kor.

Negyed évre 5 kor.